

Nr 201.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut m. m.; given Stockholms slott den 27 mars 1954.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, antaga härvid fogade förslag till lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut, lag om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken och lag om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521), *dels ock* antaga härvid fogade förslag till

lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 och 4 mom., 82 § samt 84 § 1 och 2 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag),

lag angående ändrad lydelse av 24 och 25 §§ lagen den 11 juni 1943 (nr 382) om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag),

lag angående ändrad lydelse av 15 och 16 §§ lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag,

lag angående ändrad lydelse av 78 § 1, 4 och 5 mom., 79 § samt 81 § 1 och 2 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården,

lag om ändrad lydelse av 32 § epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443), förordning om ändrad lydelse av 15 § tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 (nr 113),

förordning angående ändrad lydelse av 33 § förordningen den 29 mars 1946 (nr 99) om familjebidrag åt värnpliktiga m. m. (familjebidragsförordning) och

förordning angående ändrad lydelse av 30 § förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås, att besvärstiden vid talan mot förvaltande myndighets beslut skall, om ej annat följer av lag eller författning, vara tre veckor från delgivningen samt för menighet fem veckor. Vidare framlägges förslag om samma besvärstid för vissa beslut av kommunala nämnder.

Reformen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1955.

F ö r s l a g

till

L a g

om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut.

Härigenom förordnas som följer.

Besvär över förvaltande myndighets beslut skola, om ej annat följer av lag eller författning, vid äventyr av talans förlust hava inkommit till vederbörande myndighet inom tre veckor från det klaganden fick del av beslutet; dock skall besvärstiden för menighet vara fem veckor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Genom lagen upphäves förordningen den 14 december 1866 (nr 81 s. 1) angående ändring av gällande stadganden om tid för besvärs anförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk. Hänvisning i lag eller författning till förordningen skall i stället avse denna lag.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken.

Härigenom förordnas, att 8 kap. 10 § föräldrabalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

8 KAP.

10 §.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Över barnavårdsnämnds beslut i fråga som avses i detta kapitel må klagan föras genom besvär hos länsstyrelsen inom en månad från det klaganden erhöi del av beslutet.

Talan mot länsstyrelsens beslut föres hos Konungen genom besvär i den ordning som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

Barnavårdsnämndens eller — — — — — varda förordnat.

Över barnavårdsnämnds beslut i fråga som avses i detta kapitel må klagan föras genom besvär hos länsstyrelsen.

Talan mot länsstyrelsens beslut föres hos Konungen genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521).

Härigenom förordnas, att 17 § brandlagen den 15 juli 1944 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

17 §.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Den som uttagits till reservbrandstyrka äger att överklaga beslutet hos länsstyrelsen inom en månad efter det han därav erhållit del.

Den som uttagits till reservbrandstyrka äger att överklaga beslutet hos länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 81 § 1 och 4 mom., 82 § samt 84 § 1 och 2 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

Härigenom förordnas, att 81 § 1 och 4 mom., 82 § samt 84 § 1 och 2 mom. lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag)¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

81 §.

1 mom. Då barnavårdsnämnd meddelat beslut, varigenom barns omhändertagande för samhällsvård vägrats,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skola tillhörande barna- och ungdomsvården avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuppfostran omhändertagen,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, som avses i 7 kap.,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt meddelat beslut rörande behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller beträffande kvarhållande av arbetsskyldig å anstalten eller i arbetet,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i annat ärende enligt denna lag, vilket icke angår i 3, 4 eller 6 kap. avsedd fråga och icke heller förvaltningsfråga, för vars behandling nämnden jämlikt de i denna lag eller kommunallagarna givna föreskrifter är ansvarig endast inför kommunen,

1 mom. Då barnavårdsnämnd meddelat beslut, varigenom barns omhändertagande för samhällsvård vägrats,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skola tillhörande barna- och ungdomsvården avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuppfostran omhändertagen,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, som avses i 7 kap.,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt meddelat beslut rörande behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller beträffande kvarhållande av arbetsskyldig å anstalten eller i arbetet,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i annat ärende enligt denna lag, vilket icke angår i 3, 4 eller 6 kap. avsedd fråga och icke heller förvaltningsfråga, för vars behandling nämnden jämlikt de i denna lag eller kommunallagarna givna föreskrifter är ansvarig endast inför kommunen,

¹ Senaste lydelse av 81 § 1 och 4 mom. se SFS 1946: 335 och av 84 § 1 och 2 mom. SFS 1946: 877.

(Nuvarande lydelse)

må den, som beslutet rör, anföra besvär hos länsstyrelsen *inom trettio dagar, räknade från det han av beslutet erhållit del*; dock går beslutet i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av länsstyrelsen.

4 mom. Barnavårdsnämnd eller styrelse för skola tillhörande barn- och ungdomsvården, vilken är missnöjd med beslut av styrelse för sådan skola eller arbetshem rörande någons intagning i skolan eller arbetshemmet, äger över beslutet anföra besvär hos länsstyrelsen *inom trettio dagar från det nämnden eller styrelsen erhållit del av beslutet*.

(Föreslagen lydelse)

må den, som beslutet rör, anföra besvär hos länsstyrelsen; dock går beslutet i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av länsstyrelsen.

4 mom. Barnavårdsnämnd eller styrelse för skola tillhörande barn- och ungdomsvården, vilken är missnöjd med beslut av styrelse för sådan skola eller arbetshem rörande någons intagning i skolan eller arbetshemmet, äger över beslutet anföra besvär hos länsstyrelsen.

82 §.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt denna lag, må han däröver anföra besvär hos länsstyrelsen *inom trettio dagar från handräckningens fullbordande*.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt denna lag, må han däröver anföra besvär hos länsstyrelsen *inom tre veckor från handräckningens fullbordande*.

84 §.

1 mom. Är någon — — — hos länsstyrelsen.

Besvären skola *inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av utslaget*, avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären inforrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av länsstyrelsen i annat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredrager, *inom ovan stadgade tid* avlämnas till länsstyrelsen i sistnämnda län, vilken det

Besvären skola avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären inforrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av länsstyrelsen i annat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredrager, avlämnas till länsstyrelsen i sistnämnda län, vilken det åligger att översända dem till den

(Nuvarande lydelse)

åligger att översända dem till den länsstyrelse, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

(Föreslagen lydelse)

åligger att översända dem till den länsstyrelse, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g
till
L a g

**angående ändrad lydelse av 24 och 25 §§ lagen den 11 juni 1943 (nr 382)
om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag).**

Härigenom förordnas, att 24 och 25 §§ lagen den 11 juni 1943 om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag)¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

24 §.

Över barnavårdsnämnds beslut i ärende rörande beviljande eller indragning av bidragsförskott må den, som beslutet rör, anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från det han av beslutet erhållit del.

Över barnavårdsnämnds beslut i ärende rörande beviljande eller indragning av bidragsförskott må den, som beslutet rör, anföra besvär hos länsstyrelsen.

25 §.

Klagan över länsstyrelses beslut i ärende enligt denna lag föres hos Konungen i vederbörande statsdepartement senast å trettionde dagen efter den då klaganden erhöll del av beslutet.

Klagan över länsstyrelses beslut i ärende enligt denna lag föres hos Konungen i vederbörande statsdepartement.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

---

¹ Senaste lydelse av 25 § se SFS 1947: 532.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 15 och 16 §§ lagen den 26 juli 1947 (nr 529)
om allmänna barnbidrag.

Härigenom förordnas, att 15 och 16 §§ lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Över barnavårdsnämnds beslut i ärende angående allmänt barnbidrag må klagan föras hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola *hava inkommit* till länsstyrelsen *inom trettio dagar efter det klaganden erhöll kännedom om beslutet*.

Över barnavårdsnämnds beslut i ärende angående allmänt barnbidrag må klagan föras hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola *ingivas* till länsstyrelsen.

Utan hinder — — — annorlunda förordnar.

16 §.

Är någon missnöjd med länsstyrelses beslut i ärende angående allmänt barnbidrag, må han däröver anföra besvär hos socialstyrelsen *senast å trettionde dagen efter det klaganden erhöll del av beslutet*.

Är någon missnöjd med länsstyrelses beslut i ärende angående allmänt barnbidrag, må han däröver anföra besvär hos socialstyrelsen.

Över socialstyrelsens — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 78 § 1, 4 och 5 mom., 79 § samt 81 § 1 och 2 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 78 § 1, 4 och 5 mom., 79 § samt 81 § 1 och 2 mom. lagen den 14 juni 1918 om fattigvården¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

78 §.

1 mom. Över fattigvårdsstyrelsens beslut, varigenom sökt fattigvård helt och hållet eller till någon del vägrats, eller som avser sättet för fattigvårds meddelande, ävensom över beslut av fattigvårdsstyrelse eller styrelse för anstalt, som är gemensam för flera kommuner eller som tillhör lands- ting, rörande behandlingen å anstalt eller vid fullgörandet av arbetsskyl- dighet, eller beträffande kvarhållan- de å anstalt i fall, som avses i 71 och 73 §§, må den, som beslutet rör, anföra besvär hos Konungens befall- ningshavande inom trettio dagar, räk- nade från det han av beslutet erhållit del. Beslutet går dock i verkställighet där ej förbud däremot meddelas av Konungens befallningshavande.

4 mom. Över fattigvårdsstyrelsens beslut i ärende, som icke avses i 1 och 3 mom. samt icke heller angår an- nan förvaltningsfråga, för vars be- handling fattigvårdsstyrelsen jämlikt de i denna lag eller kommunallagar- na givna föreskrifter är ansvarig en-

1 mom. Över fattigvårdsstyrelsens beslut, varigenom sökt fattigvård helt och hållet eller till någon del vägrats, eller som avser sättet för fattigvårds meddelande, ävensom över beslut av fattigvårdsstyrelse eller styrelse för anstalt, som är gemensam för flera kommuner eller som tillhör lands- ting, rörande behandlingen å anstalt eller vid fullgörandet av arbetsskyl- dighet, eller beträffande kvarhållan- de å anstalt i fall, som avses i 71 och 73 §§, må den, som beslutet rör, anföra besvär hos Konungens befall- ningshavande. Beslutet går dock i verkställighet där ej förbud däremot meddelas av Konungens befallnings- havande.

4 mom. Över fattigvårdsstyrelsens beslut i ärende, som icke avses i 1 och 3 mom. samt icke heller angår annan förvaltningsfråga, för vars be- handling fattigvårdsstyrelsen jämlikt de i denna lag eller kommunallagar- na givna föreskrifter är ansvarig en-

¹ Senaste lydelse av 79 § se SFS 1936: 265 och 81 § 1 mom. se SFS 1946: 876.

(Nuvarande lydelse)

dast inför fattigvårdssamhället, må besvär anföras hos Konungens befallningshavande *inom trettio dagar, räknade från det klaganden av beslutet erhållit del*. Om verkställighet av fattigvårdsstyrelsens beslut gäller vad i 1 mom. sägs.

5 mom. Fattigvårdsstyrelse, som är missnöjd med beslut av styrelse för arbetshem rörande understödstagares eller försörjningspliktigs intagande å hemmet, äger över beslutet anföras besvär hos Konungens befallningshavande *inom trettio dagar från det fattigvårdsstyrelsen av beslutet erhållit del*.

(Föreslagen lydelse)

dast inför fattigvårdssamhället, må besvär anföras hos Konungens befallningshavande. Om verkställighet av fattigvårdsstyrelsens beslut gäller vad i 1 mom. sägs.

5 mom. Fattigvårdsstyrelse, som är missnöjd med beslut av styrelse för arbetshem rörande understödstagares eller försörjningspliktigs intagande å hemmet, äger över beslutet anföras besvär hos Konungens befallningshavande.

79 §.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt 62 § 2 stycket för omhändertagande av egendom, som där sägs, eller jämlikt 72 § för överförande till arbetshem, inställande till arbete eller återhämtande till fattigvårdsanstalt, må han däröver anföras besvär hos Konungens befallningshavande *inom trettio dagar från handräckningens fullbordande*.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt 62 § 2 stycket för omhändertagande av egendom, som där sägs, eller jämlikt 72 § för överförande till arbetshem, inställande till arbete eller återhämtande till fattigvårdsanstalt, må han däröver anföras besvär hos Konungens befallningshavande *inom tre veckor från handräckningens fullbordande*.

81 §.

1 mom. Är någon — — — Konungens befallningshavande.

Besvären skola *inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av utslaget*, avlämnas till Konungens befallningshavande, som över besvären inforrdar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av Konungens befallningshavande i an-

Besvären skola avlämnas till Konungens befallningshavande, som över besvären inforrdar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av Konungens befallningshavande i an-

(Nuvarande lydelse)

nat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredraget, inom ovan stadgade tid avlämnas till Konungens befallningshavande i sistnämnda län, vilken det åligger att översända dem till Konungens befallningshavande, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

(Föreslagen lydelse)

nat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredraget, avlämnas till Konungens befallningshavande i sistnämnda län, vilken det åligger att översända dem till Konungens befallningshavande, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g
till
L a g

om ändrad lydelse av 32 § epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443).

Härigenom förordnas, att 32 § epidemilagen den 19 juni 1919 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

32 §.

Mot de föreskrifter och åtgärder, vilka det enligt denna lag tillkommer hälsovårdsnämnd eller länsstyrelse att meddela eller vidtaga, äger den, som anser sin rätt därav förnärmad eller obehörigen inskränkt, att anföra besvär, över hälsovårdsnämnds beslut hos länsstyrelsen *inom trettio dagar efter delfåendet* och över länsstyrelses beslut *inom den tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd*.

Mot de föreskrifter och åtgärder, vilka det enligt denna lag tillkommer hälsovårdsnämnd eller länsstyrelse att meddela eller vidtaga, äger den, som anser sin rätt därav förnärmad eller obehörigen inskränkt, att anföra besvär, över hälsovårdsnämnds beslut hos länsstyrelsen och över länsstyrelsens beslut *hos Konungen*.

Hälsovårdsnämnds beslut — — — därom förordna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 15 § tuberkulosförordningen den 31 mars 1939
(nr 113).

Härigenom förordnas, att 15 § tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Mot hälsovårdsnämnds beslut i ärende, som avses i denna förordning, må talan föras genom besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar efter delfåendet.

Mot hälsovårdsnämnds beslut i ärende, som avses i denna förordning, må talan föras genom besvär hos länsstyrelsen.

I länsstyrelsens beslut må ändring sökas genom besvär hos Konungen inom den tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

I länsstyrelsens beslut må ändring sökas genom besvär hos Konungen.

Utan hinder — — — vederbörligen förordnat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna förordnings ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g

till

F ö r o r d n i n g

angående ändrad lydelse av 33 § förordningen den 29 mars 1946 (nr 99)
om familjebidrag åt värnpliktiga m. m. (familjebidragsförordning).

Härigenom förordnas, att 33 § förordningen den 29 mars 1946 om familjebidrag åt värnpliktiga (familjebidragsförordning) skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

33 §.

Över familjebidragsnämnds beslut rörande tillämpningen av denna förordning må klagan föras, då fråga är om tillämpningen av 21 eller 22 §, hos tillsynsmyndigheten och eljest hos länsstyrelsen. Klagan föres genom besvär, vilka skola *hava inkommit* till länsstyrelsen *inom trettio dagar efter det klaganden erhöll del av beslutet*. Skola besvären prövas av tillsynsmyndigheten, åligger det länsstyrelsen att till denna insända besvären. Familjebidragsnämnds beslut skall gå i verkställighet utan hinder av däröver anförda besvär.

Över familjebidragsnämnds beslut rörande tillämpningen av denna förordning må klagan föras, då fråga är om tillämpningen av 21 eller 22 §, hos tillsynsmyndigheten och eljest hos länsstyrelsen. Klagan föres genom besvär, vilka skola *ingivas* till länsstyrelsen. Skola besvären prövas av tillsynsmyndigheten, åligger det länsstyrelsen att till denna insända besvären. Familjebidragsnämnds beslut skall gå i verkställighet utan hinder av däröver anförda besvär.

Mot tillsynsmyndighetens — — — 31 § sägs.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna förordnings ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g

till

F ö r o r d n i n g

angående ändrad lydelse av 30 § förordningen den 21 december 1945
(nr 823) om nöjesskatt.

Härigenom förordnas, att 30 § förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

30 §.

Den som icke åtnöjes med upp-
bördsmyndighetens beslut rörande
nojesskatt och som ej till följd av
stadgandet i 29 § förlorat sin rätt till
talan, äger i beslutet söka rättelse
hos länsstyrelsen genom besvär, vil-
ka skola *hava inkommit* till länssty-
relsen *inom en månad från den dag,*
då klaganden erhöll del av beslutet.

I länsstyrelsens utslag i anledning
av besvär enligt första stycket eller i
annat ärende rörande nöjesskatt må
ändring sökas hos Kungl. Maj:t ge-
nom besvär, vilka skola *hava inkom-*
mit till finansdepartementet *inom en*
månad från den dag, då klaganden
av beslutet erhöll del; dock äger me-
nighet som klagat tillgodonjuta fem-
ton dagar längre besvärstid än nu
sagts.

Över beslut — — — — — särskilt stadgas.

Den som icke åtnöjes med upp-
bördsmyndighetens beslut rörande
nojesskatt och som ej till följd av
stadgandet i 29 § förlorat sin rätt till
talan, äger i beslutet söka rättelse
hos länsstyrelsen genom besvär, vil-
ka skola *ingivas* till länsstyrelsen.

I länsstyrelsens utslag i anledning
av besvär enligt första stycket eller i
annat ärende rörande nöjesskatt må
ändring sökas hos Kungl. Maj:t ge-
nom besvär, vilka skola *ingivas* till
finansdepartementet.

Denna förordning träder i kraft
den 1 januari 1955.

Beträffande överklagande av be-
slut, som meddelats före denna för-
ordnings ikraftträdande, skola äldre
bestämmelser tillämpas.

¹ Senaste lydelse se SFS 1952: 278.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *ändrad besvärstid i vissa administrativa mål och ärenden*. Föredraganden anför följande.

Den 15 juli 1944 förordnade Kungl. Maj:t professorn Nils Herlitz att såsom sakkunnig inom justitiedepartementet verkställa en förberedande utredning angående reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rörande enskild rätt och därmed sammanhängande frågor, och den 8 oktober 1946 avlämnade Herlitz betänkande i ämnet (SOU 1946: 69). Betänkandet har närmast karaktären av en planläggning av lagstiftningsarbetet på detta vidsträckta område. I betänkandet framlägges sålunda inga författningsförslag, utan det utmynnar i uttalanden om önskvärdheten av lagstiftning rörande olika till förvaltningsförfarandet hörande ämnen.

Den fortsatta utredningen på detta område har, i enlighet med vad Herlitz förordat, ansetts böra bedrivas i etapper med en reform av besvärsförfarandet såsom första avsnitt. Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 mars 1949 har därför samma dag tre sakkunniga tillkallats för att göra en fortsatt utredning rörande det administrativa besvärsinstitutet och därmed sammanhängande frågor samt framlägga de förslag vartill denna översyn kan föranleda. De sakkunniga, som består av Herlitz, tillika ordförande, samt regeringsrådet Sven Björkholm och landssekreteraren Olof Åkesson med hovrättsassessorn docenten Gustaf Petréén såsom sekreterare, har antagit benämningen *besvärssakkunniga*.

I ett den 28 augusti 1953 avgivet betänkande angående åtgärder för för- enhetligande av besvärstiden i administrativa mål (SOU 1953: 30) har besvärssakkunniga föreslagit vissa ändrade bestämmelser om besvärstid. Betänkandet har remitterats till ett stort antal myndigheter och sammanslutningar.

Sedan yttranden i anledning av remissen nu inkommit, anhåller jag att få upptaga besvärssakkunnigas förslag till behandling.

Gällande bestämmelser om besvärstid.

Den som vill överklaga ett beslut i administrativt mål eller ärende har regelmässigt att inkomma med besvärslaga före utgången av viss tid, besvärstiden. Försummas detta, upptages besvären i allmänhet icke till prövning. Bestämmelserna om besvärstid finnes i författningar av skiftande natur. Besvärssakkunniga har i sitt betänkande sammanställt stadgandena i tre olika grupper. Den första har benämnts *specialbestämmelser* och omfattar sådana föreskrifter, som är intagna i den specialförfattning, vilken reglerar den materiella rätten på ett visst område och angiver de beslut som där kan fattas. Till en andra grupp, *instruktionsbestämmelser*, har förts sådana besväreregler, vilka återfinnes i de för olika myndigheter utfärdade instruktionerna och som gäller alla av den ifrågavarande myndigheten fattade beslut, beträffande vilka annat icke stadgats. Av principiellt enahanda slag är *kommunallagarnas besvärsmålsbestämmelser*. En tredje grupp bildar vissa *allmänna besvärsmålsbestämmelser*, till vilken sådana föreskrifter förts som har avseende på förvaltningen i allmänhet. Bland dessa är i detta sammanhang särskilt att märka förordningen den 14 december 1866 angående ändring av gällande stadganden om tid för besvärns anförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk, i det följande kallad *besvärsförordningen*.

Beträffande den tidpunkt, från vilken besvärstiden börjar löpa, saknar författningarna enhetliga regler. Vanligast är emellertid att tiden räknas från den tidpunkt, då den besvärberättigade erhåller eller kan förutsättas erhålla kännedom om beslutets innehåll. Besvärsmålsförordningens tider skall sålunda genomgående räknas från delfäendet av det beslut som överklagas.

Besvärstidens längd varierar avsevärt. Särskilt specialförfattningarnas innehåll är på denna punkt skiftande. I besvärssakkunnigas betänkande gives exempel på tjugutvå olika besvärstider växlande från åtta dagar upp till tre år. Alla dessa tider är självfallet icke lika vanligt förekommande. I allmänhet ligger besvärstiderna mellan lägst tjuugu dagar och högst två månader, och den vanligaste tiden är trettio dagar eller en månad.

I instruktionsbestämmelserna, som är tillämpliga på flertalet beslut av centrala verk och andra liknande myndigheter, har med något enstaka undantag föreskrivits en besvärstid av trettio dagar eller en månad för beslut i allmänhet och tjuugu dagar för beslut om tjänstetillsättning eller förslag därtill. Den nya kommunallagen, som skall träda i kraft den 1 januari 1955, föreskriver en besvärstid av tre veckor. Avsikten är att samma besvärstid skall stadgas i övriga kommunallagar, som nu delvis har olikartade regler. En besvärstid av tre veckor har även upptagits i det förslag till lag om nykterhetsvård, vilket den 19 februari 1954 remitterats till lagrådet.

Enligt besvärsmålsförordningen gäller, att besvär skall, evar och i vilken instans klagan än föres, inlämnas i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län senast å fyrtiofemte dagen och i mål från övriga orter i riket senast å trettionde dagen från delfäendet av det beslut, som

överklagas, dock att menighet som klagar äger tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid. Från besvärsförordningens tillämpningsområde är undantagna mål, som bedömes efter bevillningsförordningen eller kommunallagarna, samt mål, som fullföljes från konsistorierna, d. v. s. domkapitlen.

Stundom kan inträffa att i ett och samma fall flera besvärsregler — till äventyrs med olika föreskrifter om besvärstidens längd — synes vara tillämpliga. Beträffande rättsläget i dylika situationer har besvärssakkunniga gjort vissa uttalanden, utvisande vilken författning som bör gälla framför övriga tänkbara.

Specialbestämmelse skall regelmässigt tillämpas framför instruktionsbestämmelse, något som följer redan av det i bestämmelse av det senare slaget vanligen intagna förbehållet »där ej annorlunda stadgats». Specialbestämmelse, som har grundlags eller lags karaktär, går likaledes före besvärsstadgande i kommunallag; i kraft av uttryckligt förbehåll i kommunallag kan även annan specialbestämmelse ha företräde. Specialbestämmelse, som tillkommit efter besvärsförordningen, gäller före stadgande i nämnda förordning. — Saknas specialbestämmelse men finnes tillämplig instruktionsbestämmelse, skall den senare regelmässigt lända till efterrättelse. — Därest varken specialbestämmelse eller bestämmelse i instruktion eller kommunallag står till buds men beslutet dock är överklagbart, skall besvärsförordningens stadganden tillämpas.

Det tillämpningsområde som alltså finnes för besvärsförordningen kan även angivas positivt. Förordningens regler skall sålunda gälla i stället för motsvarande besvärsstadganden i författningar, som utfärdats före den 14 december 1866. På områden, som uttryckligen har undantagits, har den dock självfallet icke haft sådan verkan. Förordningen är vidare tillämplig på grund av de talrika hänvisningar till dess föreskrifter, som finnes intagna i andra författningar, samt slutligen i fall, då regler om besvärstid icke finnes annorstädes och fråga är om beslut som kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

Åtgärder för besvärstidens förenhetligande.

När besvärsförordningen tillkom år 1866, var avsikten att åstadkomma enhetlighet i den då rika mångfalden av bestämmelser rörande besvärstiden i administrativa mål. Dessa äldre till sitt innehåll skiftande regler ersattes av besvärsförordningens bestämmelser utom på de tre i denna undantagna områdena, nämligen mål som bedömes efter bevillningsförordningen eller kommunallagarna och mål som fullföljes från domkapitel. Förordningen tillkom efter hemställan från riksdagen och utfärdades i administrativ väg av Kungl. Maj:t. De bestämmelser, i vilka den gjorde ändring, torde ha tillkommit i enahanda ordning.

Den genom besvärsförordningen åstadkomna enhetligheten i besvärstiderna blev emellertid icke bestående. Särbestämmelser av skiftande innehåll har upptagits i ett stort antal efter besvärsförordningen tillkomna författningar. Försök att åstadkomma enhetlighet i dessa nytillkomna besvärso

ser har icke vidtagits förrän på senare tid. Vid behandlingen av förslag till lag om utövande av tandläkarkonsten framhöll lagrådet år 1950 att vid bestämmandet av klagotid i nyare lagar månadsberäkning konsekvent borde komma i tillämpning. Under hänvisning till lagrådsuttalandet utfärdade dåvarande konsultativa statsråden Quensel och Danielson den 7 februari 1951 i statsrådsberedningen en promemoria, vari det uttalades, att det vore önskvärt att vid angivande av besvärstider i nya författningar kalendermånad be-
gagnades i stället för trettiodagarsperiod.

Under år 1951 framlade en utredningsman inom justitiedepartementet promemoria med förslag till allmän verksstadga (SOU 1951:12). Stadgan avses skola innehålla för ämbetsverk och andra myndigheter gemensamma förvaltningsbestämmelser. I det avsnitt, som behandlar besvär över verks beslut, har utredningsmannen föreslagit, att de i instruktionerna nu intagna besvärreglerna jämkas därhän, att besvärstiden i fråga om beslut av myndighet, varå stadgan är tillämplig — utan åtskillnad mellan beslut om tjänstetillsättning och -förslag och andra beslut — generellt bestämmes till tre veckor.

Över promemorian har yttranden avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar. Förslaget om förkortning av besvärstiden till tre veckor har därvid icke mött någon bestämd gensaga i något yttrande. Tveksamhet rörande förkortningen har dock kommit till uttryck i några yttranden, framför allt i justitiekanslers- och riksåklagarämbetenas yttranden. Det förra ämbetet framhöll, att förbättrade kommunikationer visserligen kunde motivera en förkortning men att det å andra sidan tar sin tid för alla dem, som icke är bosatta i huvudstaden, att efter erhållen kännedom om ett beslut överväga skäl för och emot anförande av besvär samt att avfatta besvärsskrift. Under erinran om att i rättegångsbalken revisionstiden är bestämd till fyra veckor, framhöll riksåklagarämbetet, att i administrativa ärenden lika lång tid borde stå till förfogande som tillkommer den som ville söka ändring i domstols dom. Besvärssakkunniga hemställde i sitt yttrande att, därest regeln om tre veckors besvärstid intoges i verksstadgan, en föreskrift borde bifogas som ger menighet ytterligare två veckors klagotid. Promemorian jämte de inkomna yttrandena har den 11 juni 1953 överlämnats till besvärssakkunniga för förnyat yttrande.

I direktiven för de utredningar, som arbetar med översyn av den gällande församlingsstyrelselagstiftningen samt den för Stockholm gällande kommunallagstiftningen, har förutsatts att förekommande bestämmelser om besvärstider skall anpassas till den nya kommunallagens regler.

Besvärssakkunnigas förslag.

Besvärssakkunniga har i betänkandet redogjort för huru enligt deras mening allmänna bestämmelser om besvärstidens längd bör utformas i en blivande lagstiftning om besvär.

Besvärssakkunniga har därvid övervägt, om icke en förkortning av nu

gångse besvärstider är möjlig. De erinrar om att den oftast förekommande tiden om trettio dagar — numera vanligen angiven som en månad — lagfästes 1866 i ett skede, då kommunikationsförhållandena var helt andra än nutidens. Såväl ur allmän synpunkt som med hänsyn till enskilda intressen framstår enligt de sakkunniga en förkortning som ett viktigt önskemål; en sådan synes dem uppenbarligen i allmänhet kunna företagas utan olägenhet. De sakkunniga har valt tiden tre veckor, varigenom den allmänna administrativa besvärssfristen skulle komma att överensstämma med den i rättegångsbalken för vadetalan bestämda fristen, vilket i och för sig vore en betydande vinning. Vägande skäl kan enligt de sakkunnigas mening icke anföras för att tiden för talans fullföljd i administrativa mål göres vare sig kortare eller längre än motsvarande frist i rättegång. Tre veckor finner de sakkunniga sålunda vara den mest lämpliga besvärstiden för normalfallen med tillägg av två veckor för klagande menighet. De framhåller att dessa tider godtagits vad angår kommunalbesvär.

Någon förlängd fullföljdstid vid talan hos Kungl. Maj:t såsom i rättegång har besvärssakkunniga icke funnit erforderlig i fråga om besvär, enär Kungl. Maj:t som besvärsmyndighet knappast kan anses intaga en från övriga besvärsprovande myndigheter så avvikande ställning, att en längre besvärstid är sakligt motiverad.

Den i besvärsförordningen nu upptagna bestämmelsen om en längre besvärstid i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län om 45 dagar föreslår besvärssakkunniga skola utgå. De erinrar om att denna regel saknar motsvarighet i flertalet på andra områden gällande specialbestämmelser, vilket icke synes ha givit anledning till vanskligheter. Vidare påpekar de sakkunniga att de längre klagotider, som gällde för de nordligaste länen enligt gamla rättegångsbalken, har bortfallit i nya rättegångsbalken.

Till motivering av förslaget om en med två veckor förlängd besvärstid för menighet har besvärssakkunniga framhållit de svårigheter, som ofta måste möta för menighet att inom vanlig besvärstid förbereda och därpå vid vederbörligen utlyst sammankomst fatta beslut om överklagande. På grund härav har menighet sedan gammalt i besvärsförordningen och även i vissa specialbestämmelser samt i kommunallagarna tillerkänts längre besvärstid än andra klagande. Då enligt de sakkunnigas förslag fullföljdsfristen även framgent skall beräknas från delgivningen av beslutet, kommer laga kraftens inträde i allmänhet att alltfört inträffa vid olika tidpunkter i förhållande till olika klagoberättigade, beroende på när delgivning skett. Under sådana omständigheter synes det de sakkunniga icke möta hinder att i förvaltningsförfarandet generellt giva menighet något längre besvärstid än annan klagande. I överensstämmelse med vad som stadgas i 78 § kommunallagen föreslås därför, att menighet tillerkännes en besvärstid som med två veckor överstiger vad eljest skolat gälla.

Vid bedömandet av behovet av omedelbara åtgärder har besvärssakkunniga utgått från det läge, som kan förväntas uppstå från och

med ingången av år 1955, och därvid funnit det ofrånkomligt att omedelbart upptaga frågan om besvärstidens längd till särbehandling. Beträffande kommunalbesvär kommer vid nämnda tidpunkt treveckorstiden att gälla. Samma besvärstid har de sakkunniga antagit komma att tillämpas beträffande beslut, vars överklagande regleras av bestämmelser i den nya verksstadgan. De förutsätter att denna kommer att utfärdas och att den träder i kraft den 1 januari 1955.

Om besvärsförordningen och specialbestämmelserna tillåtes kvarstå oförändrade med innehåll, som avviker från kommunallagens och verksstadgans regler på denna punkt, kommer enligt de sakkunnigas mening betydande rättsosäkerhet att uppstå. Då treveckorstiden småningom bör bliva allmänt gällande, anser de sakkunniga den eftersträvade enhetligheten kunna uppnås endast på det sätt, att denna tid stadgas även i specialbestämmelser och i besvärsförordningen.

De sakkunniga diskuterar olika möjligheter att ändra specialbestämmelsernas innehåll. Vilken väg som än väljes kräves emellertid enligt deras uppfattning före en ändring av specialbestämmelserna en genomgång av dessa, en för en, för att i varje särskilt fall undersöka, huruvida behov av avvikande särregler föreligger. Då de sakkunniga icke ännu varit i tillfälle att företaga en sådan översyn av specialbestämmelserna, har i detta sammanhang för dem återstått endast att överväga en ändring av den allmänna besvärstidens bestämmelse i besvärsförordningen. Härom anför de sakkunniga följande:

Genom en sådan ändring skulle även det materiella innehållet i specialbestämmelserna i icke ringa omfattning ändras, när dessa ofta icke innehålla andra regler om besvärstid än en hänvisning till besvärsförordningens stadgan. Genomföres en ändring av denna samtidigt med att kommunallagsreformen och verksstadgan träda i kraft, skulle otvivelaktigt treveckorsregeln komma att gälla inom större delen av stats- och kommunalförvaltningen. Det vore en betydande vinning att få auktoritativt fastslaget, att treveckorstiden framdeles skall vara den normala besvärstiden.

Nackdelen med den ifrågasatta lösningen är, att en lång rad specialbestämmelser även framgent komma att innehålla regler om annan besvärstid. Den omedelbara olägenheten av en sådan bristande enhetlighet finna de sakkunniga emellertid icke vara alltför betydande. Risken för rättsförlost framstår som störst i de fall, då specialbestämmelsen stadgar en besvärstid av tjugu dagar eller kortare tid. I sådant fall kunde den klagande förledas att tro, att han enligt huvudregeln hade tre veckor på sig. De sakkunniga framhålla emellertid, att motsvarande risk förefinnes även med det innehåll besvärsförordningen nu har. De nu berörda olägenheterna bedömas av de sakkunniga som avsevärt mindre än de som uppstå, om för myndigheternas beslut gällande instruktionsbestämmelser och den allmänna besvärstidens bestämmelse stadga olika besvärstid. Svårigheterna måste för övrigt betraktas som övergående, när treveckorstiden förutsätts skola successivt införas i äldre författningar.

Sammanfattningsvis har besvärssakkunniga uttalat, att vad som kan ernås genom en ändring av den allmänna besvärstidens bestämmelse i besvärsförord-

ningen, oaktat specialbestämmelserna icke allmänt överses, är av så stor praktisk betydelse, att de förordar en sådan begränsad reform.

Vad angår den lag tekniska utformningen innebär bevärs-sakkunnigas förslag, att regeln om treveckors besvärstid skall införas i besvärsförordningen genom en lag om ändrad lydelse av denna förordning. Lagförslaget upptager hela den gamla förordningen med allenast de ändringar i denna, som erfordras för genomförande av de nya besvärstiderna (se *bilaga B* till detta protokoll). De sakkunniga medgiver, att det vore naturligt, att, då det materiella innehållet i besvärsförordningen ändras, denna ersattes av en helt ny författning. Mot en sådan lösning har de sakkunniga anfört två skäl. Dels skulle, om en ny författning antoges, lätt tvivelsmål uppkomma om dennas tillämpningsområde. För de sakkunniga har framstått som väsentligt att icke i nuvarande läge rubba det inbördes förhållandet mellan de olika grupperna av besvärsbestämmelser. Dels markeras på ett tydligt sätt att här är fråga om ett provisorium. Denna ståndpunkt har föranlett de sakkunniga att icke föreslå andra ändringar i besvärsförordningen än dem, som varit erforderliga för jämkningen beträffande besvärstiden. De sakkunniga har ansett sig icke böra företaga en i och för sig behövlig modernisering av förordningen i övrigt.

Som skäl för att ändringen i besvärsförordningen skall ske i form av lag, har de sakkunniga framhållit den vikt, som måste tillmätas ifrågavarande författning. Då hänvisningar till besvärsförordningen förekommer i ett stort antal lagar, skulle det enligt de sakkunnigas mening knappast vara riktigt att ändra dennas innehåll i administrativ väg.

De sakkunniga har påpekat, att den av dem föreslagna lagen skulle komma att i viss utsträckning begränsa Kungl. Maj:ts möjligheter att framdeles i administrativ väg föreskriva annan besvärstid än den i lagen angivna. På områden, där Kungl. Maj:t i författningar av administrativ natur redan givit specialbestämmelser om besvärstid, blir Kungl. Maj:t enligt de sakkunniga visserligen oförhindrad att även framgent själv meddela sådana, men på områden, där besvärsförordningen är omedelbart tillämplig, kommer Kungl. Maj:ts befogenhet att i administrativ ordning stadga annan besvärstid att bortfalla. Emellertid har de sakkunniga antagit behov av sådan befogenhet uppkomma så sällan, att det icke behöver beaktas i samband med den förevarande provisoriska lagstiftningen. De sakkunniga har därför avstått från att föreslå bemyndigande för Kungl. Maj:t att i administrativ ordning frångå lagens regler.

Beträffande en översyn av specialbestämmelserna har bevärs-sakkunniga anfört vissa synpunkter. De förutsätter att, då ändring av andra skäl skall företagas i en författning, tillfället kommer att begagnas att i mån av behov även revidera däri förekommande bestämmelser om besvärstid. Att treveckorstiden skall införas i all ny lagstiftning, om icke särskilda skäl talar för annat, har de sakkunniga tagit för givet. Enligt deras mening torde blott undantagsvis bärande skäl föreligga att framdeles bibehålla tider om trettio dagar och en månad och knappast heller tider om sex-

tio dagar och två månader. Beträffande kortare besvärstider finner de sakkunniga tydligt, att regler om tjugo dagar blir obehövliga. I övrigt erinrar de sakkunniga om att de i sitt slutliga förslag ämnar förorda en standardisering av de kortare besvärstiderna till en vecka.

De sakkunniga har beaktat, att det kan vara påkallat att omedelbart upptaga frågan om ändring av besvärstiden i vissa specialbestämmelser, nämligen sådana, i vilka efter ett genomförande av de sakkunnigas förslag annan besvärstid än tre veckor icke utan olägenhet kan stadgas. De sakkunniga har särskilt pekat på beslut av kommunala nämnder, mot vilkas beslut talan föres än genom kommunalbesvär än genom förvaltningsbesvär. Såsom i det följande angives har förslag till sådana ändringar inhämtats under remissbehandlingen av betänkandet.

Vad angår i k r a f t t r ä d a n d e t anser de sakkunniga den 1 januari 1955 vara den lämpliga tidpunkten med tanke på att den nya kommunallagen då träder i kraft, och de framlägger förslag av sådan innebörd. Beträffande beslut, som meddelats före nämnda dag, föreslår de sakkunniga i en övergångsbestämmelse att förut gällande föreskrifter skall tillämpas.

En huvudtanke hos de sakkunniga är att den föreslagna lagen icke skall rubba gränserna för besvärsförordningens nuvarande tillämpningsområde. Särskilda besvärsmått bestämmelser från tiden efter förordningens tillkomst avses sålunda icke skola beröras av lagen. Till klargörande härav har de sakkunniga föreslagit att föreskrift intages i slutstadgandet om att vad i lagen stadgas ej gör ändring i särskilda bestämmelser om besvärstid.

Yttranden över besvärssakkunnigas förslag.

Efter remiss har yttranden över besvärssakkunnigas förslag avgivits av justitiekanslersämbetet, riksåklagarämbetet, Göta hovrätt, hovrätten för nedre Norrland, fängvårdsstyrelsen, arméförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsstyrelse, krigsarkivet, armémuseum, krigsmaterielverket, försvarets fabriksstyrelse, försvarets socialbyrå, försvarets forskningsanstalt, sjökarteverket, riksvärderingsnämnden, inskrivningsrådet, riksförsäkringsanstalten, socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, försäkringsrådet, arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, statens hyresråd, medicinalstyrelsen, sennesjuknämnden, statens institut för folkhälsan, statens kriminaltekniska anstalt, statens utlänningskommission, civilförsvarsstyrelsen, centrala sjukvårdsberedningen, generalpoststyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, luftfartsstyrelsen, statens väginstitut, statens geotekniska institut, statens biltrafiknämnd, kammarkollegiet, statskontoret, mynt- och justeringsverket, kammarrätten, generaltullstyrelsen, statistiska centralbyrån, bank- och fondinspektionen, kontrollstyrelsen, riksräkenskapsverket, sparbanksinspektionen, konjunkturinstitu-

tet, valutakontoret, statens organisationsnämnd, statens tobaksnämnd, statens sakrevision, riksarkivet, riksantikvarieämbetet, nationalmuseum, livrustkammaren, skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, universitetskanslern, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, lantmäteristyrelsen, rikets allmänna kartverk, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen, veterinärstyrelsen, fiskeristyrelsen, statens jordbruksnämnd, kommerskollegiet, lotsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, patent- och registreringsverket, försäkringsinspektionen, statens provningsanstalt, flygtekniska försöksanstalten, statens skeppsprovninganstalt, statens sjöhistoriska museum, statens handels- och industrikommission, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens priskontrollnämnd, statens pensionsanstalt, statens lönenämnd, statens avtalsnämnd, samtliga länsstyrelser, överståthållarämbetet och samtliga domkapitel. Envar av nämnda myndigheter hade ålagts att i samband med sitt yttrande angiva, huruvida inom dess verksamhetsområde finnes specialbestämmelse angående besvärstid, vilken icke utan olägenhet kan bibehållas efter ett genomförande av besvärssakkunnigas förslag och som fördenskull i samband därmed bör ändras eller upphävas.

Universitetskanslern har bifogat yttranden av rektorsämbetena vid Uppsala och Lunds universitet, karolinska mediko-kirurgiska institutet, Stockholms högskola, Göteborgs högskola, tandläkarhögskolan i Stockholm samt från juridiska fakulteten i Uppsala, organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg och kollegienämnden vid tandläkarhögskolan i Malmö. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har bifogat yttranden av tekniska högskolorna i Stockholm kollegienämnd och kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola. Vidare har bifogats av kommerskollegium yttranden av handelskammarnas nämnd och Stockholms handelskammare samt av länsstyrelsen i Malmöhus län yttranden av Malmöhus läns landstings förvaltningsutskott, länsarbetsnämnden, länsbostadsnämnden och vägförvaltningen i länet samt drätselkammaren, kronokamreraren och poliskammaren i Malmö.

Efter remiss har yttranden vidare inkommit från 1950 års skattelagssakkunniga, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet, föreningen Sveriges landsfiskaler och Sveriges advokatsamfund.

De sakkunnigas förslag till allmänna bestämmelser om besvärstidens längd har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av det alldeles övervägande antalet hörda myndigheter och av samtliga hörda organisationer. Ett förenhetligande av besvärstiden har allmänt ansetts önskvärt och förslaget har i åtskilliga yttranden betecknats såsom ändamålsenligt och väl avvägt. Så finner exempelvis *svenska stadsförbundet* den föreslagna förkortningen av besvärstiden väl ägnad att tillgodose både parts intresse av skäligt rådrom för övervägande om beslut bör överklagas och det allmännas intresse av att besvärprocessen i möjligaste mån påskyndas.

Tveksamhet har kommit till synes i några få yttranden. *Justitiekanslers-*

ämbetet anser för sin del alltjämt osäkert, om icke förkortningen av besvärstiden kan komma att medföra olägenhet. Ämbetet anför härom:

Det är att märka, att det i administrativa besvärsmål ej torde vara ovanligt, att juridisk hjälp sökes först efter det att ett beslut som gått vederbörande emot meddelats eller ock att vid denna tidpunkt annan särskilt kvalificerad jurist konsulteras. Ämbetet har icke velat avstyrka förslaget utan allenast framhålla sin uppfattning att saken icke är så klar som en myndighet utan parts erfarenhet många gånger är benägen antaga. Även om risk för olägenheter föreligger, är ämbetet likväl böjt för att förorda, att en sådan risk tages för att besluten snabbare skola vinna laga kraft och enhetlighet i fråga om besvärstiderna i viss mån främjas. Olägenheterna kunna minskas eller förekommas genom att en klagande insänder en kort besvärsskrivelse med hemställan att senare få inkomma med utveckling av besvären.

Riksåklagarämbetet vill icke motsätta sig att förslaget genomföres, ehuru det synes ämbetet tveksamt, om i ärenden av mera invecklad juridisk beskaffenhet treveckorsfristen är tillräcklig. Enahanda synpunkter har utvecklats av *domkapitlet i Visby*. Vissa betänkligheter reses av *kammarrätten*, som framhåller, att ett av förvaltningsmyndighet meddelat beslut ofta träffar vederbörande fullständigt oförberett och att hänsyn måste tagas till att den enskilde ofta saknar förutsättningar att snabbt sätta sig in i vad saken gäller och anskaffa nödig hjälp för fullföljd av talan. Kammarrätten hemställer att dessa synpunkter tages under allvarligt övervägande, innan definitiv ståndpunkt tages till frågan om besvärstid.

Genom den förkortade besvärstiden kommer enskildas möjligheter att värja sin rätt och därmed rättsskyddet i administrativa ärenden att minskas, hävdar *juridiska faktutteten i Uppsala*, som erinrar om att förhållandena inom förvaltningen ingalunda är analoga med dem som råder i domstolsprocessen. En mera allmän inskränkning av besvärstiden till tre veckor kan även enligt *fiskeristyrelsens* mening väntas öka risken för rättsförluster. Styrelsen fäster uppmärksamheten på att de administrativa målens svårighetsgrad och ekonomiska betydelse efterhand ökats. Liknande tankegångar har utförligt utvecklats av *kammarkollegiet*, den enda myndighet som uttryckligen avstyrker förslaget. Kollegiet förordar i stället att såväl i besvärsförordningen som i en allmän verksstadga, om en sådan utfärdas, den allmänna besvärstiden bestämmes till en månad med två veckors förlängning för klagande menighet. Det synes kollegiet icke försvarligt att utan mycket starka skäl i fråga om ett isolerat moment i förvaltningsförfarandet vidtaga en reform, som i ej ringa grad försämrar betingelserna för rättssäkerhetssynpunkternas tillgodoseende. Till bemötande av de sakkunnigas argumentering har kollegiet anfört i huvudsak följande:

Vad till en början angår förhållandet mellan kommunalbesvär och förvaltningsbesvär synes konkurrensområdet mellan dessa båda former av besvär knappast vara så stort, att förkortningen av tiden för kommunalbesvär kan tagas till intäkt för en motsvarande förkortning av den allmänna besvärstiden. — Värdet av en principiell överensstämmelse mellan rättegångsbalkens frister för fullföljd i huvudsaken till hovrätt och den allmänna besvärstiden är mindre betydande. Även med de sakkunnigas förslag kommer

för övrigt besvärsförordningen att avvika från rättegångsbalken på två viktiga punkter, nämligen vad angår fullföljdstiden för klagande menighet och fullföljdstiden hos Kungl. Maj:t. — Mellan domstolsprocess och förvaltningsförfarande råda ett stort antal skiljaktigheter av väsentlig betydelse. Några av de mest relevanta sammanfattar kollegiet sålunda. 1. Domstolsprocessen är i regel muntlig och part får omedelbart fullständig kännedom om processmaterialet. Sökande i administrativt mål torde i talrika fall, när ärendet avgjorts, sväva i okunnighet om det material, på grundval varav beslutet träffats. 2. Domarna utfärdas med en rubrik, som innehåller en koncentrerad redogörelse för yrkanden och invändningar samt de omständigheter varå dessa grundats. Förvaltningsmyndigheternas expeditioner äro av rätt varierande beskaffenhet men genomgående mycket lakoniska. 3. Överrätt är enligt rättegångsbalken skyldig att förelägga käranden att avhjälpa brist i vade- eller revisionsinlaga. Någon motsvarande allmän föreskrift finnes ej i besvärsförfarandet och den klagande måste för den skull redan i sin klagoskrift medtaga allt var han kan behöva andraga. 4. Rättsbildade biträden anlitas i förhållandevis större utsträckning inom domstolsprocessen än inom förvaltningsförfarandet. — Ett generellt påstående om att behov skulle förefinnas av att förvaltningsbeslut vinna laga kraft tidigare synes kollegiet av flera skäl mycket vanskligt. Med hänsyn till den sammanlagt ofta mycket långa tid som åtgår för handläggningen av utpräglat kontroversiella förvaltningsärenden torde en förkortning av besvärstiden vara mindre betydelsefull.

Förslaget har icke mött gensaga i fråga om borttagandet av bestämmelsen om en längre besvärstid i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* framhåller sålunda, att med hänsyn till nuvarande kommunikationer någon olägenhet icke synes behöva uppkomma om nämnda särregler slopas. I *länsstyrelsens i Norrbottens län* yttrande uttalas, att den föreslagna reducering av besvärstiden skulle i länet med dess långa avstånd och lokala kommunikationssvårigheter kunna tänkas öva en menlig inverkan på den enskildes möjligheter att i laga tid anföra besvär över myndighets beslut. Dessa nackdelar finner emellertid *länsstyrelsen* i allt större utsträckning ha eliminerats genom teknikens markanta framsteg på kommunikationsväsendets område, varför de ur nu anförda synpunkter framkomna betänkligheterna mot den av de sakkunniga förordade besvärstiden synes kunna falla. Icke heller *svenska landstingsförbundet* har något att erinra mot att särregeln för de fyra nordligaste länen slopas.

I de remissyttranden, där frågan om förlängd besvärstid för menighet särskilt berörts, har förslaget härovan i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Uttalande av denna innebörd har gjorts av *svenska stadsförbundet* och *svenska landstingsförbundet*. *Drättselkammaren i Malmö* anser, att den föreslagna besvärstiden är tillräcklig i fall, när avgörande om besvär skall anföras träffas av de kommunala styrelserna själva, men att det förhåller sig annorlunda, när stadsfullmäktiges beslut erfordras. Tiden kan då vara i kortaste laget. Fall då verkliga svårigheter uppstår torde emellertid enligt drättselkammarens mening bli ytterst sällsynta. Endast *länsstyrelsen i Västerbottens län* har ifrågasatt, huruvida det kan an-

ses vara erforderligt att tillerkänna menighet en längre besvärstid. Länsstyrelsen anser det vara av större intresse att få en för alla parter enhetlig besvärstid än att erhålla samstämmighet med rättegångsbalkens regler. Vidare framhåller länsstyrelsen att förkortningen av besvärstiden till tre veckor för enskilda parter är tämligen ändamålslös i alla de fall, då även menighet har klagorätt. Starka skäl talar därför enligt länsstyrelsens förmenande mot att bibehålla en särskild besvärstid för menighet, ett begrepp, vars innebörd för övrigt icke torde vara så klar för allmänheten. Med hänsyn till denna oklarhet har *länsstyrelsen i Kalmar län* påyrkat, att menighetsbegreppet närmare bestämmas i författningsväg. *Länsstyrelsen i Uppsala län* ifrågasätter om icke kommunal myndighet över huvud bör äga åtnjuta samma besvärstid som menighet. Treveckorstiden kan enligt länsstyrelsens mening vara för kort för kommunal nämnd eller styrelse, som önskar anföra besvär.

I flertalet remissyttranden har de sakkunnigas uttalande om behovet av omedelbara åtgärder och därav föranledda förslag icke mött någon erinran. Så har *kommerskollegium* funnit den väg de sakkunniga föreslagit för att tills vidare vinna förbättrade förhållanden väl vald. Åtskilliga remissmyndigheter såsom *länsstyrelsen i Kristianstads län* har dock framhållit önskvärdheten av att regleringen av besvärstiderna i besvärsförordningen och i olika specialförfattningar samordnas. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* har icke blivit övertygad om nödvändigheten av att ändra besvärstiderna i besvärsförordningen, innan specialförfattningarna ha genomgått, men vill dock icke, med hänsyn till vad de sakkunniga anfört, motsätta sig förslaget. Av liknande innebörd är *länsstyrelsens i Hallands län* uttalande på denna punkt.

Riksräkenskapsverket ifrågasätter — då några större olägenheter icke torde vara förenade med ett uppskov — om icke med ändring av besvärsförordningen bör anstå, till dess en allmän översyn av speciallagstiftningen företagits. Starkt kritisk är även *arbetsmarknadsstyrelsen*, som ifrågasätter, huruvida det föreslagna provisoriet är nödvändigt och om icke åtgärder till förenhetligande av besvärstiden utan olägenhet vare sig för den rättssökande allmänheten eller ur förvaltningssynpunkt kan uppskjutas, tills det slutliga förslaget till besvärslagstiftning föreligger. Det synes styrelsen, som icke känner sig helt övertygad av de sakkunnigas plädering, som om i någon mån dessa har överbetonat fördelarna av förslaget och visat en benägenhet att underskatta riskerna för rättsförluster. Åtgärden betecknas av styrelsen som en halvmesyr.

Domkapitlet i Visby framhåller följande:

Den grupp av administrativa mål, i vilka besvär anföras enligt besvärsförordningen, är en annan och av betydligt mera heterogen sammansättning än dem, på vilka verksstadgan kan bli tillämplig. Det förefaller domkapitlet icke utslutet att i förstnämnda grupp kunna finnas mål, beträffande vilka ett bibehållande av den nuvarande längre besvärstiden är motiverat. Det bör då vålla betänklighet mot att införa treveckorsregeln även för dessa mål. Likformigheten bör icke ställas framför rättssäkerheten. Full likformighet kan under alla förhållanden icke uppnås. Förenhetligandet av be-

svärstiden för administrativa mål synes domkapitlet böra ske i ett sammanhang och i samband med genomförandet av den tilltänkta lagstiftningen rörande besvär i dessa mål i sin helhet.

Åtskilliga hörda myndigheter och sammanslutningar, som har särskilt behandlat den lagtekniska utformningen av förslaget, har uttryckt sitt gillande av den föreslagna lösningen. *Svenska stadsförbundet* har funnit metoden att genom lag göra ändring i en snart hundraårig administrativ förordning i förstone överraskande men anser att de sakkunniga anfört bärande skäl därför. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* har tillstyrkt förslaget i oförändrat skick, likaså *länsstyrelsen i Skaraborgs län* och *socialstyrelsen*. Icke heller *arbetarskyddsstyrelsen* har haft något att erinra mot att ändringen genomföres så, att besvärsförordningen bibehålles, ehuru dess materiella innehåll ändras.

Andra remissmyndigheter har däremot framhållit, att de ålderdomliga bestämmelserna i besvärsförordningen bort ersättas med en ny författning med modernare och mera lättillgängligt språk. Mot författningsförslagets utredigering anmärker sålunda *arbetsmarknadsstyrelsen* att en omredigering eller åtminstone modernisering av de relikter till regler, som i besvärsförordningen undantager vissa områden från dess tillämpning, onekligen i och för sig varit välbehöfvig. *Luftfartsstyrelsen* föreslår, att alla möjligheter undersökes att giva lagen en modernare form.

Göta hovrätt uttalar den meningen att ändringen lagtekniskt bör genomföras på det sätt, att besvärsförordningen — i stället för att ändras — ersättes med en helt ny lag. En sådan bör enligt hovrätten kunna erhålla sådan avfattning, att det blir fullt klart, att den får samma tillämpningsområde som besvärsförordningen. Att utfärda en ny lag med bibehållande av hela den gamla förordningens föråldrade text synes hovrätten otypligt. Särskilt ifrågasätter domstolen lämpligheten av att bibehålla hänvisningen till »bevillningsförordningen och kommunallagarne». *Justitiekanslersämbetet* har framhållit önskvärdheten av att undvika att i en ny författning intaga hela den gamla förordningen. En författning av typen, att Kungl. Maj:t förordnar att 1866 års förordning skall så ändras att orden i förordningen efter talans förlust »inlämnas etc.» skall ersättas med orden »hava inkommit inom tre veckor» etc., synes ämbetet vara att föredraga. I lagboken komme då förordningen att erhålla den i förslaget upptagna lydelsen, påpekar ämbetet.

Domkapitlet i Luleå har uttalat önskemål om att den särställning, domkapiteln åtnjuter enligt besvärsförordningen, icke måtte bevaras.

Den föreslagna reformen har *kammarkollegiet* funnit böra underställas riksdagen för ett principiellt ställningstagande. *Socialstyrelsen* framhåller, att med hänsyn till förordningens vidsträckta betydelse det torde vara riktigt att de föreslagna ändringarna genomföres i form av lag. Denna mening delas av *länsstyrelsen i Uppsala län*. Avgörande för länsstyrelsens ståndpunkt har därvid varit att den föreslagna ändringen medför ändrade besvärstider även i åtskilliga lagar, som stiftats enligt regeringsformen 87 § 1 mom.

De sakkunnigas förslag att ändringen skall genomföras i form av civillag har föranlett erinringar endast från *justitiekanslersämbetet*, som härom anför:

Även om besvärsförordningens betydelse icke bör underskattas, synes det dock tveksamt om vikten därav är sådan att lags form bör anlitas. Om blott möjligast allsidig utredning föregår ett beslut, synes frågan kunna avgöras i administrativ ordning, vid behov i särskilt fall efter riksdagens hörande. Om en lag hänvisar till en administrativ författning, får det antagas ha tagits i beräkning, att en ändring i lagens innehåll faktiskt kan ske genom en administrativ författning. Detta anses visserligen i princip höra till mindre god ordning men kan ju undvikas genom att lagen själv upptager det ämne, hänvisningen avser. Något tvång att ändra besvärsförordningen i lags form synes detta förhållande icke utgöra.

Spörsmålet om följdverkningarna av det förhållandet, att förordningen ändras genom lag, har berörts av några remissmyndigheter. Emot vad de sakkunniga anför har *justitiekanslersämbetet* den meningen, att Kungl. Maj:t bör framdeles äga samma möjligheter som nu att föreskriva de administrativa besvärstider Kungl. Maj:t finner lämpliga. Redan av denna anledning synes ämbetet lags form för ändringens genomförande icke böra komma till användning, om det ej är nödvändigt. Vidare framhåller ämbetet följande:

Den stadgade besvärstiden torde långt ifrån alltid beaktas av Kungl. Maj:t utan Kungl. Maj:t lär, särskilt då invändning ej framställs, upptaga till prövning även för sent inkomna besvär, i det Kungl. Maj:t tillerkänner sig själv rätt att bortse från en av Kungl. Maj:t själv given bestämmelse. Stadgas åter i lag att besvär skall ha inkommit inom viss tid vid talans förlust, lär en sådan praxis ej vidare kunna upprätthållas, vilket otvivelaktigt skulle i många fall kunna innebära betydande olägenheter.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har likaledes berört den konsekvensen av att lags form valts, att Kungl. Maj:ts möjligheter att pröva för sent inkomna besvär inskränkes, samt anför härom:

Denna inskränkning får antagas följa samma regler som befogenheten att föreskriva annan besvärstid än den i lagen angivna. Kungl. Maj:t torde därför framdeles bliva oförhindrad att pröva för sent inkomna besvär, endast därest besvärstiden stadgats i av Kungl. Maj:t därom meddelad specialbestämmelse. Den praktiska betydelsen av den antydda inskränningen i Kungl. Maj:ts befogenheter undandraget sig länsstyrelsen bedömande. Någon anledning att ur allmän synpunkt påfordra bibehållande av nuvarande ordning föreligger i och för sig icke.

Skolöverstyrelsen anser sig ha anledning antaga att, då författningen föreslås få lags karaktär, officialprincipen avses skola tillämpas. Det synes överstyrelsen dock kunna ifrågasättas, om icke besvärsmyndighet borde under en övergångstid erhålla rätt att fritt pröva om för sent inkomna besvär skola deserteras eller ej och sålunda tillerkännas motsvarande befogenhet som nu anses tillkomma Kungl. Maj:t.

En snar översyn av specialbestämmelserna har påyrkats i flera yttranden, bl. a. av *länsstyrelserna i Malmöhus län* och *Älvsborgs län*.

Vissa kritiska synpunkter har i detta sammanhang framförts av *länsstyrelsen i Södermanlands län*. Den ifrågasätter starkt, om icke ett förfarande med en utdragen successiv ändring av specialbestämmelser skulle kunna vålla större rättsosäkerhet än om endast besvärsförordningen ändras. Enligt dess mening bör eftersträvas, att omläggningen av besvärstiden äger rum vid ett eller möjligen något fåtal tillfällen, så att ändring nu ej sker i vissa specialbestämmelser, i stor hast och därför mer eller mindre slumpvis utvalda, men icke i andra. Specialbestämmelserna bör, anser länsstyrelsen, helst i ett enda sammanhang bli föremål för översyn — ju fortare dess bättre.

På grund av åläggande i remissbeslutet har envar av *de hörda myndigheterna* i allmänhet upplyst, huruvida inom dess ämbetsområde specialbestämmelser finnes, vilka av nu angiven anledning bör ändras eller upphävas. Myndigheterna har uppgivit ett mycket stort antal dylika bestämmelser. Därvid har olika meningar kommit till uttryck, i det exempelvis somliga myndigheter har ansett vissa besvärsmålsbestämmelser omedelbart böra ändras, medan andra myndigheter har ansett samma besvärsmålsbestämmelser tills vidare kunna kvarstå oförändrade. I allmänhet har dock behov av omedelbar ändring ansetts föreligga beträffande sådana författningar, som reglera besvärstiden för beslut av barnavårdsnämnd, fattigvårdsstyrelse, nykterhetsnämnd, byggnadsnämnd, hälsovårdsnämnd m. fl. kommunala nämnder, d. v. s. fattigvårds- och barnavårdsdagarna, alkoholistlagen, byggnadsstadgan, hälsovårdsstadgan, epidemilagen, livsmedelsstadgan etc. Vidare har i åtskilliga yttranden påpekats, att de myndigheters instruktioner, å vilka den tilltänkta verksamheten icke kommer att bli tillämplig, också bör ändras.

Några myndigheter har berört frågan, huruvida de inom deras område förefintliga besvärsmålsbestämmelserna överhuvud bör anpassas efter den allmänna regeln om tre veckors besvärstid.

I avvaktan på revisionen av specialbestämmelserna har i några yttranden ifrågasatts särskilda åtgärder. *Länsstyrelsen i Kalmar län* har exempelvis fört fram tanken att förvaltande statliga myndigheter borde erinras om och kommunala organ åläggas att förse sina beslut med besvärshänvisningar utom i fall, då det är uppenbart onödigt. Vidare finner länsstyrelsen det kunna övervägas att låta publicera en sammanställning av rätta besvärstider i sådana fall, där osäkerhet råder. Även *länsstyrelsen i Östergötlands län* har, särskilt för länsstyrelsernas vidkommande, erinrat om möjligheten att i alla sådana fall, där besvärstiden kommer att bli en annan än tre veckor, konsekvent lämna besvärshänvisning.

Vad de sakkunniga anfört om i kraftträdandet av de nya bestämmelserna har icke föranlett något uttalande i yttrandena.

Departementschefen.

Då det gäller att bestämma besvärstiden i administrativa mål, måste två huvudsynpunkter beaktas, nämligen dels önskemålet att beslutet skall vinna laga kraft så snabbt som möjligt, vilket ligger i både allmänt och en-

skilt intresse, dels den klagoberättigades krav att få skäligen rådrom för att taga ställning till fullföljdsfrågan och, i förekommande fall, för att avfatta och ingiva besvärslägen. Med hänsyn till rättsskyddet är det angeläget att båda dessa synpunkter blir skäligen tillgodosedda. Vid en avvägning dem emellan ter det sig naturligt att anknyta till den lösning av motsvarande fråga, som godtagits i den nya rättegångsbalken. De fullföljdstider av olika längd som förut gällde har genom rättegångsreformen blivit på det sätt enhetliga, att tre veckor gäller vid fullföljd till hovrätt och fyra veckor vid fullföljd till högsta domstolen. Behov av olika besvärstid allteftersom talan fullföljes hos lägre eller högre myndighet finnes i allmänhet icke i administrativa mål. Någon anledning att såsom den enhetliga besvärstiden i dessa mål välja den längre av de båda i rättegångsbalken förekommande tiderna torde icke föreligga. Det synes därför lämpligt att, såsom besvärssakkunniga föreslagit, bestämma besvärstiden till tre veckor.

Jag kan sålunda ansluta mig till den ståndpunkt, som besvärssakkunniga intagit och som remissinstanserna allmänt anslutit sig till. Det kan för övrigt framhållas, att en administrativ besvärstid om tre veckor redan vunnit statsmakternas godkännande i nyligen antagna författningar, t. ex. i den av 1953 års riksdag antagna kommunallagen. Treveckorstiden har även intagits i lagförslag, som kommer att behandlas vid innevarande riksdag, t. ex. i förslaget till allmän förfogandelag och förslaget till nykterhetsvårdslag.

Under remissbehandlingen har icke någon röst höjts för att den längre besvärstid — fyrtiofem dagar — som enligt besvärsförordningen gäller i mål från de fyra nordligaste länen, skulle bibehållas. Med nutida postgång torde dessa särregler vara obehövlige. Motsvarande särbestämmelser beträffande domstolsförfarandet upphävdes genom den nya rättegångsbalken.

Besvärssakkunnigas förslag att menighet som klagar skall åtnjuta två veckor längre besvärstid än övriga klagande innebär att den i besvärsförordningen upptagna regeln om femton dagar längre besvärstid för klagande menighet skall bibehållas efter omräkning till veckor. Endast länsstyrelsen i Västerbottens län framför erinringar häremot och påpekar att förkortningen av besvärstiden för enskilda parter blir ganska ändamålslös i alla de fall, då menighet har klagorätt.

En längre besvärstid än tre veckor för menighet torde vara behövlige. I de fall, då frågan om överklagande skall avgöras av fullmäktige eller av samfällighet av något slag, kan det nämligen ofta visa sig förenat med svårigheter att sammankalla den beslutande församlingen samt fatta och expediera beslut om överklagande inom tre veckor. Då besvärstiden i administrativa mål regelmässigt löper från delgivningsdagen, vilken kan växla beträffande olika besvärberättigade, finnes icke heller i andra fall några garantier för att besvärstiden skall utgå vid en för alla gemensam tidpunkt. Det bör vidare fasthållas, att särbestämmelsen blir tillämplig allenast i de mindre vanliga fallen, då besvärberättigad menighet finnes, och endast i förhållande till denna. Den längre klagotiden för menighet har

godtagits i den nya kommunallagen. Under angivna förhållanden kan jag ansluta mig till besvärssakkunnigas förslag också i denna del. Det torde icke vara anledning att i detta sammanhang närmare ingå på frågan, vad som skall förstås med menighet. Begreppet bibehåller den innebörd som det hittills ansetts äga. Det får ankomma på besvärssakkunniga att i sitt slutliga betänkande göra de klarlägganden som i detta hänseende kan vara påkallade.

Ehuru sålunda som allmän regel en besvärstid av tre veckor med angivna förlängning för menighet bör införas, är det uppenbart att på särskilda områden avvikelser från denna tid kan vara motiverade. Såsom framgår av besvärssakkunnigas betänkande förekommer också i olika författningar mycket skiftande besvärstider. Om dessa bör bibehållas eller om i de särskilda fallen en anknytning kan ske till den allmänna besvärstiden, kan icke avgöras utan en genomgång av alla författningar, där särskild besvärstid förekommer. En sådan genomgång, som ingår i besvärssakkunnigas uppdrag, har ännu icke utförts. Det kan därför vara något tveksamt, om den föreslagna ändringen av den i besvärsförordningen angivna tiden nu bör genomföras eller om icke hellre denna genomgång av specialbestämmelserna bör avvaktas och en allmän reform av besvärstiderna sålunda komma till stånd samtidigt.

Övergången till tre veckor såsom en i allmänhet gällande besvärstid har emellertid redan inletts genom antagandet av den nya kommunallagen. Härigenom har en ändring också av de mera allmänt gällande reglerna om besvärstid i besvärsförordningen och i olika verksinstruktioner blivit behöflig. Det synes nämligen kunna leda till rättsosäkerhet, om de allmänna bestämmelserna om besvärstid i kommunallagen, besvärsförordningen och verksinstruktioner har olika innehåll. I förhållande härtill är det av mindre betydelse och framför allt mindre ägnat att leda till rättsförlust, om särskilda bestämmelser om besvärstid kvarstår i särskilda författningar under ett övergångsskede även i sådana fall då det sakligt sett kan vara motiverat att övergå till den allmänna regeln om besvärstid.

Vad angår besvärsreglerna i verksinstruktionerna erbjuder förslaget till verksstadga en möjlighet att uppställa en enhetlig instruktionsbestämmelse om besvärstid. Därest verksstadgan, vilken ännu icke slutligt remissbehandlats, ej skulle komma till stånd, torde likväl den enhetliga besvärstiden i annan ordning böra införas i administrativa instruktionsbestämmelser.

Besvärssakkunniga har ansett det vara angeläget att det inbördes förhållandet mellan de olika besvärsbestämmelserna icke rubbades och därför begränsat sig att nu föreslå allenast en ändring av besvärsförordningens innehåll. Den angivna synpunkten torde emellertid, om samtliga besvärsregler med mera allmän giltighet får samma innehåll, icke vara av så stor betydelse. Det synes vara mera ändamålsenligt att ersätta besvärsförordningen med en ny författning, vari besvärstiden i princip anges till tre veckor eller, då menighet klagat, fem veckor.

En författning av denna allmänna natur torde böra tillkomma under riksdagens medverkan såsom lag.

Då det gäller att bestämma kretsen av de beslut som den nya lagen skall omfatta, synes det lämpligt att utgå från motsvarande bestämning i besvärslagen. Denna avser besvär i mål, som handlägges av förvaltande myndigheter och ämbetsverk. Då de senare kan anses vara förvaltande myndigheter, är det överflödigt att särskilt nämna dem. Lagen torde således kunna göras tillämplig på beslut av förvaltande myndighet — såväl statlig som kommunal. De i besvärslagen upptagna undantagen för mål, som bedömes efter bevillningsförordningen och kommunallagarna, samt för mål, som fullföljes från konsistorierna, torde vara obehövlige. Erforderliga specialregler finnes nämligen i taxeringsförordningen, kommunallagarna och kyrkolagstiftningen. Detsamma gäller beträffande det i besvärslagen stadgade undantaget för mål, som från förvaltande myndighet fullföljes till domstol.

Såsom framgår av vad nyss sagts skall särskilda regler om besvärstid gälla framför den tilltänkta lagens bestämmelser. Lagen kommer sålunda att få tillämpning blott i den mån sådana särregler icke finnes. I de fall, då en uttrycklig bestämmelse om besvärstid förefinnes i speciallagstiftningen, uppkommer icke härav några svårigheter. I andra fall, då regler om besvär finnes men någon besvärstid ej angivits, kan orsaken härtill vara att lagstiftaren ansett besvärstiden böra vara obegränsad. I allmänhet torde emellertid på ett eller annat sätt av lagstiftningen framgå, när lagstiftaren haft sådana intentioner och när regler om besvärstid icke intagits i författningen på den grund att besvärslagens allmänna regler ansetts skola tillämpas. Vidare kan tänkas situationer, då särskild besvärstidsregel saknas, men det är uppenbart att en bestämd sådan regel avsetts skola analogivis tillämpas. Den nya lagen avser givetvis icke att göra någon ändring i vad sålunda kan anses gälla.

En lag av nu föreslaget innehåll hindrar icke Kungl. Maj:t att inom det Kungl. Maj:t tillkommande lagstiftningsområdet stadga annan besvärstid än den i lagen angivna. Jag vill dock understryka de sakkunnigas uppfattning att, om den eftersträfvade enhetligheten skall uppnås och bibehållas, avvikelser icke bör göras, vare sig i lag eller i administrativ författning, om det icke föreligger mycket starka skäl. Detta gäller också författningar som utfärdas i administrativ ordning av annan myndighet än Kungl. Maj:t.

Genom den föreslagna lagen torde besvärslagen böra upphävas. Därvid torde även besvärstidsreglerna i den nya lagen få gälla sådana äldre författningar som ändrats genom besvärslagen.

I några yttranden har anförts att införandet av en lag om besvärstid skulle inskränka Kungl. Maj:ts befogenhet att, såsom nu stundom sker, överse med att besvärstid icke iakttagits. Emellertid torde denna Kungl. Maj:ts befogenhet ofta vara att föra tillbaka på en allmän rätt för Kungl. Maj:t att upptaga och pröva ansökningar, oavsett om besvär anförts eller ej, och i vissa fall sammanhänga med Kungl. Maj:ts befogenhet att giva dispens eller

s. k. administrativ nåd. Den föreslagna lagstiftningsåtgärden inverkar icke på denna Kunql. Maj:t tillkommande rätt. Det torde icke vara behöfligt att i detta sammanhang närmare ingå på hithörande spörsmål.

Ett betydande antal remissinstanser har framhållit vikten av att den erforderliga översynen av specialbestämmelserna kommer till stånd så snart som möjligt. Bland remissinstanserna har rått delade meningar, huruvida och i vilken utsträckning omedelbara ändringar i gällande specialbestämmelser kan anses påkallade, därest den allmänna bestämmelsen om besvärstid ändras.

Särskilt har remissmyndigheterna liksom de sakkunniga uppmärksammat läget för kommunala nämnder. Beträffande överklagande av dessas beslut gäller i vissa fall, som angives i vederbörande specialförfattning, en där bestämd besvärstid, vanligen trettio dagar, medan vid överklagande av övriga beslut kommunallagens föreskrift om tre veckors besvärstid blir tillämplig. Åtskilliga länsstyrelser har med hänsyn härtill påyrkat omedelbar ändring av t. ex. fattigvårdslagen, barnavårdslagen och andra de kommunala nämnderna berörande specialförfattningar. Andra myndigheter åter har ansett de nu ifrågakvarande olägenheterna icke vara större än att den förestående allmänna översynen i fråga om besvärsreglerna kan avvaktas. Därjämte har olika myndigheter angivit andra bestämmelser, tillhoppa ett icke ringa antal, som de ansett böra omedelbart ändras.

Med hänsyn till önskvärldheten av ett snabbt genomförande av besvärstidsreformen bör även enligt min mening översynen av specialbestämmelserna företagas snarast möjligt. Mest angeläget är — av hänsyn till de kommunala nämnderna — att ändra de specialbestämmelser, som berör dessas verksamhet. För att enhetliga tider skall gälla för överklagande av nämndernas beslut, har jag ansett vissa författningsändringar böra vidtagas redan i detta sammanhang. Jag ämnar sålunda förorda att förslag föreläggas riksdagen till ändring av besvärstidsbestämmelser i följande författningar, nämligen barnavårdslagen, bidragsförskottslagen, lagen om allmänna barnbidrag och föräldrabalken (8 kap. 10 §) — vilka lagar berör barnavårdsnämndernas verksamhet — fattigvårdslagen, som är normerande för fattigvårdsstyrelserna, epidemilagen och tuberkulosförordningen, vilka är av betydelse för hälsovårdsnämnderna, familjebidragsförordningen, som är av grundläggande vikt för familjebidragsnämnderna, samt brandlagen och nöjesskatteförordningen, som berör andra kommunala myndigheter. Jag förutsätter vidare, att riksdagen, om den antager en lag om besvärstid av det slag, som här förordats, icke har någon erinran mot att besvärstidsstadganden ändras på motsvarande sätt i följande författningar, som utfärdats efter riksdagens hörande, nämligen hälsovårdsstadgan och livsmedelsstadgan samt byggnadsstadgan, vilka berör hälsovårdsnämnderna resp. byggnadsnämnderna. Ändringen i specialförfattningarna torde böra genomföras på så vis, att den generella lagen göres tillämplig genom att särstadgandena i dessa utgår.

Den föreslagna nya lagen om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut liksom övriga författningsändringar bör träda i kraft den 1 januari 1955 samtidigt med kommunallagen. I likhet med vad som föreskrives i denna bör stadgas, att beträffande överklagande av beslut, som meddelats före nämnda dag, äldre bestämmelser skall tillämpas. Förekommande hänvisningar till besvärsförordningen skall i stället gälla den nya lagen.

I enlighet med vad i det föregående sagts har upprättats förslag till

- 1) lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut;
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken; samt
- 3) lag om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521).

Övriga författningsförslag, som i detta sammanhang bör föreläggas riksdagen, är icke av sådan beskaffenhet att lagrådets yttrande över förslag till ändring däri erfordras. De torde få anmälas, sedan lagrådets utlåtande över nu upprättade lagförslag erhållits.

Föredraganden hemställer härefter att lagrådets utlåtande över de ovan under 1)—3) omförmälda lagförslagen, vilka såsom *Bilaga A*¹ fogats till detta protokoll, måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Axel Nilsson.

---

¹ Denna bilaga, som är likalydande med motsvarande vid propositionen fogade författningsförslag, har här uteslutits.

Besvärssakkunnigas förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av förordningen den 14 december 1866 (nr 81 s. 1) angående ändring av gällande stadganden om tid för besvärs anförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk.

Härigenom förordnas, att förordningen den 14 december 1866 angående ändring av gällande stadganden om tid för besvärs anförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk, skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse)

Vi Carl, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, i anledning av gjord framställning från Rikets Ständer, funnit gott att, med ändring av gällande stadganden om tid för besvärs anförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk samt icke till domstol fullföljas, i nåder förordna, att, evar och i vilken instans klagan än föres, besvären skola, vid talans förlust, *inlämnas, i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Väster-norrlands län innan klockan 12 å fy-ratiofemte dagen och i mål från öv-rige orter i riket innan klockan 12 å trettionde dagen* från delfåendet av det beslut, som överklagas; dock att menighet, som klagar, äger tillgodo-njuta *femton dagar* längre besvärs-

(Föreslagen lydelse)

Vi Carl, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, i anledning av gjord framställning från Rikets Ständer, funnit gott att, med ändring av gällande stadganden om tid för besvärs anförande i mål, som handläggas av förvaltan̄de myndigheter och ämbetsverk samt icke till domstol fullföljas, i nåder förordna, att, evar och i vilken instans klagan än föres, besvären skola, vid talans förlust, *hava inkommit inom tre veckor* från delfåendet av det beslut, som överklagas; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta *två veckor* längre besvärstid; kommande, vad angår besvärstid i mål, som bedömas efter bevillningsförordningen och kommunallagarne, samt i mål, som fullföljas från konsistorierne, att gäl-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tid *än här ovan sägs*; kommande, vad angår besvärstid i mål, som bedömas efter bevillningsförordningen och kommunallagarne, samt i mål, som fullföljas från konsistorierne, att gälla vad särskilt är eller varder stadgat.

la vad särskilt är eller varder stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955. Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före nämnda dag, skola dock förut gällande föreskrifter tillämpas.

Vad i denna lag stadgas gör ej ändring i särskilda bestämmelser om besvärstid.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 23 mars 1954.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 20 mars 1954 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 26 februari 1954, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) *lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut;*
- 2) *lag om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken; samt*
- 3) *lag om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521).*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av e. o. hovrättsassessorn docenten Gustaf Petré.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:
Harriet Stangenberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR, NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 23 mars 1954 avgivna utlåtande över de den 26 februari 1954 till lagrådet remitterade förslagen till lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut, lag om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken och lag om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521).

Efter förmälan, att lagrådet lämnat förslagen utan erinran, anför föredraganden följande.

På sätt framgår av protokollet över justitiedepartementsärenden för den 26 februari 1954 förordade jag — i samband med att förutnämnda lagförslag remitterades till lagrådet — att ändringar borde vidtagas även i besvärstidsstadganden i barnavårdslagen, bidragsförskottslagen, lagen om allmänna barnbidrag, fattigvårdslagen, epidemilagen, tuberkulosförordningen, familjebidragsförordningen och nöjesskatteförordningen. Förslag till sådana författningsändringar har nu utarbetats. Därvid har icke andra ändringar föreslagits än sådana, som erfordras för genomförande av besvärstidsreformen. Jag anser därför icke nödigt att närmare redogöra för enskildheterna i författningsförslagen.

Härefter hemställer föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, antaga förslag till

lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut,

lag om ändrad lydelse av 8 kap. 10 § föräldrabalken och

lag om ändrad lydelse av 17 § brandlagen den 15 juli 1944 (nr 521),

dels ock antaga förslag till

lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 och 4 mom., 82 § samt 84 § 1 och 2 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag),

lag angående ändrad lydelse av 24 och 25 §§ lagen den 11 juni 1943 (nr 382) om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskotts lag),
lag angående ändrad lydelse av 15 och 16 §§ lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag,

lag angående ändrad lydelse av 78 § 1, 4 och 5 mom., 79 § samt 81 § 1 och 2 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården,

lag om ändrad lydelse av 32 § epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443),
förordning om ändrad lydelse av 15 § tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 (nr 113),

förordning angående ändrad lydelse av 33 § förordningen den 29 mars 1946 (nr 99) om familjebidrag åt värnpliktiga m. m. (familjebidragsförordning) och

förordning angående ändrad lydelse av 30 § förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Fischier.